

22.08.87 (viiekümne kuues päev)

Peale pikaajalist vaikimist kirjutan jälle. Kui ma nüüd ei valeta, siis kirjutasin viimati seitsmeteistkümnendal. Vahepeal oli nii palju tegemist, et ei olnud aega kirjagi kirjutada.

Mida ma siis vahepeal tegin. Nagu ma juba eelmises kirjas kirjutasin, sain endale vahtkonna PVS-i. Toimkonda minemise õhtul rivistati meid üles, vaadati välimus üle, et kõik oleks korras, loeti sõnad peale, ja kogu moos. Peale õhtusööki läksime sinna, võtsime toimkonna üle ja hakkasime peale. Mina koos ühe poisiga heitsime magama ja üks poiss koos seersandiga jäid valvesse. Kell kaks aeti meid üles ja siis valvasime meie kuni hommikuni. Hommikul keetsime teed, koos ühe poisiga käisime väeosas söömas ja võtsime sinna jäänutele toidu katelokiga kaasa.

Päeval tuli valvata väravat, et sealt sõidaksid sisse ainult sõjaväe autod ja tuleksid sisse ainult sõjaväelased. Lõunat saime kohapeal, sest seal töötasid ehitajad ja neile toodi lõuna kohale, seega ka meile. Nagu ma juba eelmises kirjas kirjutasin, mida kaugemal ülemustest, seda lähemal köögile ja söögile, nii ka oli. Sellist söömist, nagu seal, ei ole mul enne olnud. Peale sööki jõudsid vaevalt liigutada, kõht oli nii täis. Peale lõunat tuli tegeleda korra hoidmisega ja nõude kokku korjamisega.

Õhtul tuli meile üllatav teade, roodus ei ole kedagi, keda valvesse saata, kõik on toimkonnas. Nii tuligi mul, ehk meil, veel üks öö seal veeta. Muide, sama üllatus ootas meid ka teise päeva õhtul, no ja nii jäimegi kolmandaks ööpäevaks. Ühe ööpäeva asemel kolm ööpäeva.

Üldiselt ei olnud see väsitav aga ilmad juhtusid nirud olema, sadas vihma ja külmu. Esimesel päeval ei olnud veel hädagi aga teisel ja kolmandal päeval oli nii külm, et sooja ei saanud enam kusagilt. Temperatuurilt ei olnudki ehk nii külm aga riided olid vihmast rõsked ja tuul, teadagi, mis see kokku teeb. Natuke sai sooja teha väikese ahjuga, mis oli komandopunktis, sellesama ahju peal sai ka teed keeta, puude hankimine oli aga probleem, sest kõik, mis oli väljas, oli ju niiske, tupp ei olnud keegi aga kütet varunud, sest esiteks, ei arvanud me, et me nii kauaks jääme, teiseks, kui juba jäime, oli vihm kõik märjaks teinud. Viimasel ööl tulid röövpüüdjad meie juurde nina soojendamaks. Neil olid kaasas kastrulid ja

igasugu puu ja juurvilju, mis me ilma pikema jututa ära keetsime, teed ka kõrvale ja oligi viies eine keskööl.

Nüüd on need kolm päeva möödas ja kui tagasi vaadata, siis ei olnudki nii hull, tundub, et võikski sinna valvuriks jääda, juba kas või sellepärast, et lõuna ajal saab tugevasti süüa.

Kui peale kolme päeva tagasi jõudsim, oli jõutud roodus isegi remont ära teha, seinad olid ära valgendatud. Järgmisel päeval ei saanud ka sellest PVS-ist lahti, sest meie rühm läks sinna tööle. Kohe, kui kohale jõudsim, jooksime, hakati meid töödele jagama. Kohe algul küsiti, kes tahab töötada puurmasinal PBU-50. Ma astusin rivist välja, sest ega telliste kandmine ka parem töö ei ole, ja peale selle on see üks neist masinatest, millega tuleb meil tegemist teha. Oma otsust mul kahetseda ei tulnud, sest töö ei olnud eriti raske, aga huvitav, ja kasu oli sellest ka. Lõuna ajal sai mehe moodi söödud ja peale lõunat puurisime edasi.

Kui roodu tagasi jõudsim, ootas ees rõõmustav teade, nimelt nende eest, kes olid töö, olid paraadvormid kokku õmmeldud. Seda rõõmu ei olnud mul aga kauaks, sest selgus, et minu vormini ei oldud siiski jõutud ja sellel lihtsal põhjusel, et selle jaoks ei jätkunud enam inimest. Nii tuligi minul hakata tulekahju korras paguneid ja embleeme peale õmblema. Lõunaks pidi vorm korras olema aga vahepeal olid veel tunnid, kust ei saanud ära. Igatahes lõunaks jõudsin ma oma vormiga ühele poole, sain veel särki ja lipsu ning siis vorm selga ja Volgogradi ekskursioonile.

Pealelõunal, kella kolme paiku, ootasid meid bussid. Meie laadisime ennast sinna peale ja algas sõit Volgogradi poole. Algatuseks sõitsime mööda linna, silma jäi tohutul hulgal igasuguseid tehaseid. Nende rohkuses veendusin aga tõsiselt, kui vaatasin linna Mamai Kurganilt. Veel, mis mööda linna sõites silma hakkas, oli peaaegu igal rõdul kuivav ihupesu, mida Tallinnas eriti ei näe. Peale sõitu mööda linna, käisime Pavlovi maja juures ja Langenute väljakul ning kõige lõpuks sõitsime Mamai Kurganile. Seal kohtasime ühte ekskursiooni Eestist, ja ajasime veidi juttu. Rühm oli kokku pandud tallinlastest ja pärnakatest. Kurgaanil lasin teha endast foto paraadvormis, kui kätte saan, siis saadan ka koju, jääb midagi mälestuseks.

See kompleks jättis tõesti võimsa mulje, eriti see suur naine mõõgaga, Rodina Mat, nagu ta nimi oli. Meile räägiti, et selle kuju seisukorra järgi valvatakse

pidevalt ja kuju sees on selle tarbeks olemas lausa labor. Peale sõitu oli tuju aga üsna vilets, sest nägin, kuidas inimesed linnas elavad ja kogu elu enne sõjaväge tuli meelde, mitte kuidagi ei tahtnud väeossa tagasi tulla. Ma arvan, et täit mõnu sellest linnast saab tunda siis, kui kolad mööda linna ringi erariided seljas. Loodan, et kunagi saab ka see unistus teoks.

Meil käisid siin jutud, et eksamite aega on edasi lükatud novembrisse, midagi kindlat ei ole aga veel öeldud, kui kuuleb, siis kirjutatan.

Nüüd võtan välja teie kirjutatud kirjad, et vastata küsimustele. Villide aeg on läbi, jalgade hooldamiseks oleks aga midagi vaja, sest kui hommikul ärkad on jala nahk väga tuim. Peamiseks käskude andjaks on ikkagi rühmakomandör, seersant. See käib nii, et seersantidele antakse ülesanne kätte ja nemad siis juba meile. Praegusel ajal külalisi värava taga eriti ootamas ei ole. Nädalavahetusel mõne juures ikka käiakse. Kui kellelegi tuleb külaline, siis saab ta ka linnaloo. Ausalt öeldes, ei jõuagi ära oodata, millal te tulete. Sellel nädalavahetusel saab linnaloo vaid üks meie roodust.

Loodan, et meil on praegu ilmad paremad. Ei ole nad tuhkagi. Eile ja täna oli päike aga eelnevatel päevadel oli samasugune rõskus nagu meilgi suurte vihmade ajal. Kohalikud räägivad, et tulemas on veel vananaiste suvi aga suviselt sooje ilmasid enam ei tule.

Ravimitega panderollis ei maksa liialdada, plaastrit ja sidet võib aga ikka saata. Panderolli ei ole ma veel kätte saanud, kui saan, siis kohe kirjutatan ja eks siis näeb, mis alles jääb ja mis ära võetakse. Kõik sisse tulevad panderollid vaadatakse saaja juuresolekul läbi, et ei saadetaks midagi keelatud. Siia juurde veel üks palve, must niit on otsas, saada rull või paar.

No nüüd ma kirjutasin õige pikalt, sain ehk oma kirjavõlad tasa, ikkagi kolm teie kirja. Taevasse kerib end jälle üks vihmapiilv, ei tea kas hakkab jälle sadama?

Kirjutage ikka hästi palju ja tihedalt. Ootan.